

ION VIANU

Ion Vianu (n. 15 aprilie 1934, București) este un medic psihiatru și scriitor din România. Este fiul criticului literar Tudor Vianu și al Elenei Irimescu, fiica lui Ștefan Irimescu, medic, întemeietorul ftiziologiei din România. Timp de doi ani de zile, în perioada 1952-1954 este student al secției de limbi clasice a Facultății de Filologie din București. Deși tatăl său și-ar fi dorit ca fiul să-i urmeze la catedră acesta își alege un alt traseu profesional, absolvind între 1954 și 1960 cursurile Facultății de Medicină Generală din București. Uimirea și tristetea lui Tudor Vianu sunt descrise în volumul cu caracter autobiografic *Amintiri în dialog*, scris în colaborare cu amicul său, Matei Călinescu, cel care va deveni critic literar. Din anul 1963 este numit preparator la Clinica Universitară de Psihiatrie din București. A emigrat în Elveția în anul 1977, după ce s-a implicat în mișcarea lui Paul Goma, fiind printre puținii care au avut curajul să semneze Apelul lansat de acesta, apoi se va face cunoscut pentru luările de poziție la postul de radio Europa Liberă împotriva tentativei de folosire a psihiatriei ca armă politică.

După Revoluția din 1989 s-a implicat într-un mod foarte activ în denunțarea psihiatriei politice comuniste și a scris articole cu conținut politic în revistele *22*, *Dilema Veche*, în ziarul *România liberă*, etc. După ieșirea la pensie se întoarce în țară și se dedică meseriei de scriitor cu care a cochetat

Înca din tinerețe, publicând mai multe volume de proză sau eseistică. Astfel, romanele Caietele lui Ozias și Vasiliu, foi volante fac parte din trilogia neterminată „Arhiva Trădării și a Mâniei”. Paramnezii este un roman despre exil și reîntoarcerea în țara natală. „Necredinciosul” este inspirat de experiența medicală a autorului. Blestem și Binecuvântare este o culegere de eseuri despre problematica tatălui, Antigona, Sacher-Masoch, S. Freud. Investigații mateine este un eseu biografic și critic.

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

România de astăzi nu mai este tirania din 1989, dar este departe de-a fi o democrație exemplară. România are aparent un regim democratic dar, în fond, este o țară a oligarhiilor. Ca atare, este dominată de grupuri diverse de interese. În acest context, magistratura are dificultăți în a fi total independentă, aceste grupuri informale având o influență ocultă. Pe de altă parte, marginea de manevră a Justiției este mai mare, dat fiind că nu mai există „rolul conducător al partidului”. Eu sper că este vorba de un proces continuu de transformare a justiției într-o instituție independentă.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

„Turnătoria” ca atare, era, prin definiție, un act ilegal, nu numai tolerat dar chiar încurajat de regimul comunist. Orice fapt de spionaj, extern au intern, este prin definiție, un act care se desfășoară în afara legalității. Pare ciudat ca un judecător să fi fost încadrat într-un sistem de ilegalități. Mai ciudat și mai neliniștitor chiar ca pentru alți profesioniști. Cu atât mai imposibil din punct de vedere moral este ca acei dintre magistrați care sunt însărcinați cu supravegherea bunului mers al magistraturii să fie foști colaboratori. În aceste cazuri, chiar și o situație neclară, o suspiciune, ar trebui să ducă la retragerea, de preferat spontană, a celui suspect. Ca și în orice corp profesional, curățenia în ograda proprie este cea mai eficientă măsură de buna funcționare.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Procesul prin care justiția se liberează de administrație, acționând într-o independență deplină este un proces, prin forță lucrurilor, lent. În Franța, până acum câțiva ani, magistratura depindea încă de „Cancelarie”. Pe de altă parte, situația cvasioligarhică în care ne găsim face ca actul de justiție să fie mereu suspectat de neobiectivitate, din pricina unor influențe oculte venite din altă parte decât din partea statului. Încă o dată, rolul autocontrolului (Consiliul Superior al Magistraturii) este esențial. Numai așa Magistratura va putea să pretindă la o totală neatârnavare.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate?

Actul de justiție este, în general, unul foarte complicat, fiindcă intervin mulți factori. Cicero, unul din ei mai mari juriști din istorie a spus: *Summum jus summa injuria*, adică „dreptatea cea mai mare este și cea mai mare nedreptate”. De aceea, eu m-as teme de tribunale, chiar dacă as fi sigur că sunt nevinovat. Dar trăim într-un stat în care domnește cea mai mare confuzie în administrație, în care oamenii politici demisionează acum pentru a reveni după câteva ore etc. Același lucru este valabil și pentru martori. Societatea trebuie, în general, să fie asanată. Problema magistraturii este o parte a unei probleme mai mari.

5. Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Încă o dată, autocontrolul este esențial. Nimic nu merge mai bine în cadrul oricărui sistem decât decizia luată de acesta de a funcționa după standarde tehnice și morale înalte. Firește că trebuie luate măsuri pentru a asigura și eficiența justiției (număr suficient de judecători, tribunale bine dotate). Dar pentru a avea judecători de calitate, trebuie ca oamenii de calitate cu vocație să fie atrași. Nu trebuie să existe un cerc vicios. Permiteți-mi să termin cu următoarea idee: demersul magistratului este total diferit de al avocatului. Acesta din urmă trebuie să fie devotat unui *om*, Clientul, al cărui apărător este. Magistratul trebuie să fie devotat unei *idei*: cea de Dreptate, care nu este decât echilibru (balanța justiției indicând verticală).